

uhlí má žalovaná společnost ještě dodati a kolik hus bylo skutečně dodáno.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y :

Skutkové zjištění odvolacího soudu, že žalovaná převzala naproti žalobci závazek, dodati za husy smluvené množství kompenzačního uhlí s tím předpokladem, že bude povolena kompenzační dodávka uhelným syndikátem, spočívá na vlastním výslovném doznání žalované v její žalobní odpovědi, odpovídá mu úplně i předpisu § 266 c. ř. s. a soud odvolací je proto na toto skutkové zjištění soudu odvolacího vázán, nemaje práva je přezkoumati (§ 503 c. ř. s.). I v otázce, zda je žalobní nárok oprávněn z důvodu bezdůvodného obohacení, je přisvědčiti soudu odvolacímu z důvodů, jím v podstatě správně uvedených, k nimž se poukazuje a dodává: Soud odvolací dle obsahu spisu, dle pravé příčiny a účelu sporného kompenzačního obchodu správně dovodil, že by žalovaná byla musila svému osazenstvu opatřiti potraviny, dodané žalobcem, jiným způsobem, nebo platiti mu vyšší mzdy, t. j. odpovídající tehdejší ceně potravin, kdyby si jich nebyla opatřila obchodem kompenzačním. Jinak řečeno kompenzačním obchodem platila se vlastně osazenstvu větší mzda ve způsobě dodávek laciných potravin a laciné dodávky ty byla nucena opatřiti žalovaná jako zaměstnavatelka mzdu vyplácející. Kompenzační obchod byl proto k dobru žalované, ona měla z něho užitek, nemusíc opatřiti svému osazenstvu laciné potraviny za drahé peníze, nebo platiti poměrně vyšší mzdu. V tom právě spočívá její obohacení ze škody žalobce, která mu vzešla nesplněním smlouvy s její strany za předpokladů, které měly obě strany patrně na mysli při sjednání smlouvy, totiž že dodávka uhlí se uskuteční tak, aby žalobce odprodejem kompenzačního uhlí mohl i hradit vlastní nákupní cenu lacině dodaných potravin. Jedním z takových předpokladů, jak soud odvolací zjistil, bylo též povolení uhelného syndikátu ke kompenzační dodávce a nešlo tu tedy o podmínku, jak žalovaná chce tvrditi.

Čís. 2048.

Zákon ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb. z. a n., kterým se mění obecní statek v kmenové obecní jmění.

Tvrdili-li starousedlíci při zakládání pozemkové knihy právo služebnosti k obecním pozemkům, a, byvše k odporu poukázání na pořad práva, žaloby nepodali, právo jejich však zůstalo přes to vtěleno, nejde o právo soukromé, nýbrž o užívání nemovitostí ve smyslu § 70 ob. zřízení pro Čechy.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1922 ř. I 1251/22.)

Soud první stolice vyhověl žádosti okresní správní komise o vklad výmazu práva užívání, jež příslušelo na nemovitostech obce H. vlastníkům určitých usedlostí. Rekursní soud žádost zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Dle protokolu ze dne 1. září 1879 o zakládání nové pozemkové knihy pro katastrální obec H. bylo zjištěno, že pozemky, o které jde, neměly do té doby žádné knihovní vložky, ale byly, jak obecní starosta potvrdil, od nepamětných dob ve skutečném, pokojném a nikým nepopřené držení obce H. tak, že někteří usedlíci vykonávali právo poživací, zaručené jim dle § 70 ob. zřiz., i bylo proto vysloveno, že pozemky budou na základě této skutečné a nenapadené držby pojaty do nové pozemkové knihy pro obec H. Když byl vyhotoven příslušný držební list čís. 32 a vydán edikt dle § 29 odstavec třetí zákona ze dne 5. prosince 1874, čís. 92 z. zák., podali majitelé bývalých 15 rustikálních usedlostí v H. dne 4. října 1879 dle § 29 dotčeného zákona námitky proti správnosti držebního listu čís. 32 obce H., v nichž tvrdili, že právo vlastnické k pozemkům, pojatým do tohoto držebního listu, přísluší jim, a žádali, by držební list v tom smyslu byl opraven. Dle protokolu ze dne 5. října 1879 bylo však komisí usneseno, že není příčiny k opravě držebního listu, ježto držba obce byla vykázána a osoby, jež podaly námitky, neprokázaly právního důvodu držby nebo vlastnictví; že se tudíž držební list obce H. zachovává v platnosti a že jest starousedlíkům volno, by v odpíracím (upravovacím) řízení dle zákona ze dne 25. července 1871, čís. 96 ř. zák. uplatnili svá práva vlastnická. V upravovacím řízení opověděli pak starousedlíci (majitelé bývalých 15 rustikálních usedlostí) podáním ze dne 9. listopadu 1880 ne sice právo vlastnické, nýbrž dle § 7 b) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 96 ř. zák., své právo poživací jako právo služebnosti, tvrdíce, že vydrželi je jako právo soukromé, a bylo usnesením ze dne 7. prosince 1880 toto opovězené neobmezené právo jako staré břímě dle § 13 zmíněného zákona v příslušné knihovní vložce vloženo. Avšak Dr. Antonín S., advokát v S., jakožto opatrovník obce, vznesl odpor proti tomuto knihovnímu zápisu, a usnesením ze dne 21. listopadu 1881 byli starousedlíci za tím účelem, by prokázali své tvrzené nároky soukromoprávní, odkázáni na pořad práva, a byla jim k podání žaloby na obec H. určena lhůta 30 dnů za následků, uvedených v § 16 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 96 ř. zák., kdyby zmeškali lhůtu. Opatření to bylo odůvodněno úvahou, že když se starousedlíci domáhají toho, by jim přiznáno bylo nikoli pouhé oprávnění, účastníci se požitků obecního statku podle platného obyčeje, nýbrž právo služebnosti, poživati nemovitostí obce H. na základě vydržení s vyloučením každého jiného a zejména obce a ostatních členů obce, jest na nich, by prokázali své soukromoprávní nároky. Žaloba, jak úředně zjištěno, podána nebyla. Opatrovník obce H. ovšem opomenul, učiniti návrh dle § 16 odstavec druhý zmíněného zákona, a tím se stalo, že přes ustanovení prvního odstavce tohoto § 16 zápis, jemuž bylo odporováno, nebyl v pozemkové knize vymazán. Než z toho neplyne, že poživací právo, zapsané v knihovní vložce čís. 32, stalo se právem soukromým. Lze ponechati stranou otázku, může-li návrh dle § 16 odstavec druhý zmíněného zákona ještě nyní býti učiněn s účinkem, uvedeným v § 16. Tolik však jest jisto, že starousedlí nepodali důkazu, jim uloženého, že opovězené právo poživací jest právem služebnosti, pročť platí předpoklad, z něhož bylo vycházeno při zakládání nové knihy pozemkové, totiž že jde o právo poživací na obecním statku dle § 70 obec. zř., zvláště

když obecním statkem ve smyslu § 70 ob. zř. rozuměti jest takové nemovitosti, které jsou sice ve vlastnictví obce, na nichž však dle dosud platných pravidel obecního zřízení vyhrazeno jest určité třídě občanů zvláštní požívací právo rázu veřejnoprávního, a když v pochybnostech dlužno správní poměr pokládati za poměr veřejnoprávní, jak nejvyšší soud ve shodě s nálezem bývalého vídeňského správního soudu ze dne 29. ledna 1880, čís. 2464, Budw. 683, opětně již vyslovil, tak zejména v rozhodnutích ze dne 20. září 1921, č. j. R I 1148/21 a ze dne 12. dubna 1922 č. j. R I 286/22. Když tomu tak jest, stačily již knihovní spisy, by na jejich základě k návrhu okresní správní komise v S. bylo vymazáno právo požívací dle § 5 zákona ze dne 17. července 1919, čís. 421 sb. z. a n. Než i kdyby nebylo hleděno k těmto spisům, plyne oprávněnost opětovaného návrhu okresní správní komise ze spisu samosprávných úřadu, přiložených k tomuto návrhu. Neboť z těchto spisů zřejmě vysvítá, že byly nemovitosti, o něž jde, nejen povolány vyššími úřady samosprávnými, nýbrž i podílíky samými považovány za statek obecní, na němž příslušelo sedláckému sporné právo požívací jako právo rázu veřejného, záležející v tom, že sedláci brali předem požitky podle míry své potřeby, naproti čemuž hradili určité náklady (daně, udržování obecních budov a cest, vydržování obecních chudých a t. d.), což jest charakteristickým příznakem práva dle § 70 ob. zř.

Čís. 2049.

Oddělení pozůstalostního jmění od jmění dědiců (§ 812 obč. zák.). Zástupce dědiců není zároveň zástupcem pozůstalosti a jest povinen složit do soudní úschovy peníze, jež byly u něho pro pozůstalost složeny, aniž by si mohl zadržeti část na svůj účet proti dědicům, jím zastupovaným.

Soud (soudní komisař) nemůže naříditi třetím osobám, by složily peníze, jež jsou zůstaviteli dlužny, do soudní úschovy.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1922, R I 1338 22.)

V řízení o oddělení pozůstalostního jmění po Harrym Sch-ovi nařídil notář jako soudní komisař jednak zástupci dědiců Dru H-ovi, by složil do soudního uschování 7000 Kč, jež si zadržel z peněz, došlých pro pozůstalost, na svůj palmár proti dědicům, jím zastupovaným, jednak firmě W., by složila na soudě pro pozůstalost 19.600 Kč za patenty, jež to celé jmění pozůstalostní musí býti odděleno a složeno na soudě, a Dr. Emil H. nemá práva zadržovati si část peněz na svůj palmár vůči dědicům a firma W. neměla platiti dědicům 31. srpna 1921, tudíž v době, kdy dědicové nebyli ani přihlášení k pozůstalosti, to tím méně, ježto jim správa pozůstalosti udělena nebyla. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. Důvody: Jak rekurs, pokud se týče stížnosti Dra Emila H-a, tak i firmy W. jest neodůvodněn, a stěžovatelé poukazují se ku správnému odůvodnění v odpor braného usnesení. Pokud se týče stížnosti Dra Emila H-a, § 19 advokátního řádu, jehož se stěžovatel sám dovolává, ustanovuje, že advokát jest oprávněn z hotovostí pro jeho stranu naň došlých sumu svých výloh a své odměny, pokud nejsou